arbor-tristis (शेफाली). [e] Mimosa suma or a variety of it (शमी; शमीभेद; लघुशमी). [f] = शङ्खिनी. [g] A variety of हपुषा, or a large species of the shrub called in Mahrat. शेरणी (हपुषाभेद). [h] Crotolaria juncea, a plant from which a kind of hemp is obtained (Mahrat. ताग). [i] The white निर्गुण्डी (श्वेतनिर्गुण्डी; perhaps the same as [d].). [k.l.] The white or blue Alethris hyacinthoides (गोकर्णी). [m] = ब्राह्मी. [n] Trophis aspera (Mahrat. शेंवरी). [o] Achyranthes aspera (प्रत्यक्पर्णी). [p] Anthericum tuberosum (द्रवन्ती). [q] A particular esculent vegetable (called in Mahrat. फांज). [r] A species of the shrub शेरणी (Mahrat. लघुशेरणी). [s] A large, white species of the tree called in Mahrat. किन्ही (Mahrat. थोरश्वेतकिन्ही).

4. n. (-तम्) The palace of Brahman. E. अ neg. and पराजित.

अपराजिष्णु Tatpur. m. f. n. (-ष्णुः-ष्णुः-ष्णु) Undefeated, unconquered, invincible. E. अ neg. and पराजिष्णु.

अपराजेय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) Unconquerable, invincible. E. अ neg. and पराजेय.

अपराञ्चल Tatpur. m. (-लः) The extremity of the border of a cloth, veil, shawl &c., the hem. E. अपर (see I. 1. 3.) and अञ्चल.

अपराद्ध Tatpur. m. f. n. (-द्धः-द्धा-द्धम्) [1] Sinned, committed as an offence; e. g. कच्चिन्मया नापराद्धम्. [2] Sinning, criminal, guilty; e. g. नाहमपराद्धः पथि सिंहान्तरेण बलाद्धृतः. E. राध् with अप, kṛit aff. क्त.

अपराद्धपृषत्क Bahuvr. m. (-त्कः) An unskilful archer, one whose arrows miss the aim (comm.: commit an offence as it were). Comp. अपराद्धेषु. E. अपराद्ध and पृषत्क.

अपराद्धि Tatpur. f. (-द्धिः) A sin, an offence. E. राध् with अप, kṛit aff. क्तिन्.

अपराद्धृ Tatpur. m. f. n. (-द्धा-द्धी-द्धृ) Committing an offence, an offender; e. g. अप्रसन्नमपराद्धरि पत्यौ कोपदीप्तमुररीकृतधैर्यम् । चालितं नु शमितं नु बधूनां द्रावितं नु हृदयं मधुवारैः ॥. E. राध् with अप, kṛit aff. तृच्.

अपराद्धेषु Bahuvr. m. (-षुः) The same as अपराद्धपृषत्क. E. अपराद्ध and इषु.

अपराध Tatpur. m. (-धः) Offence, transgression, fault; e. g. रोगशोकपरितापबन्धनव्यसनानि च । आत्मापराधवृक्षस्य फलान्येतानि देहिनाम्; विध्यपराधः, an offence against a precept, दीक्षापराधः against the दीक्षा. (In the South of India this word is also used in the sense of punishment of offence, fine, penalty.) E. राध् with अप, kṛit aff. घञ्.

अपराधभञ्जन Tatpur. m. (-नः) A name of Śiva in his quality of destroyer or remover of sins; अपराधभञ्जनस्तोत्र is the name of a hymn, ascribed to Śankara, in praise of Śiva. E. अपराध and भञ्जन.

अपराधय Tatpur. (?) m. (-यः) Probably another reading of अपधारय; it is also read अपिराधय. E. doubtful.

अपराधिता f. (-ता) or **अपराधित्व** n. (-त्वम्) Criminality, guiltiness. E. अपराधिन्, taddh. aff. तल् or त्व.

अपराधिन् Tatpur. m. f. n. (-धी-धिनी-धि) Criminal, guilty, offending; e. g. क्षमा शत्रौ च मित्रे च यतीनामेव भूषणम् । अपराधिषु सत्त्वेषु नृपाणां सैव दूषणम्; comp. also the instance s. v. अपहस्तित. E. राध् with अप, kṛit aff. णिनि.

अपराध्यापक Karmadh. m. (-कः) [1] A teacher who comes after, later &c. [2] Another teacher. (See the remark under अपरपुरुष.) E. अपर and अध्यापक.

अपरान्त Karmadh. m. (-न्तः) The western extremity, the western border, the western sea-shore; e. g. सो ऽपरान्तेषु तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च । तानि सर्वाणि गत्वा स प्रभासमुपजग्मिवान् (*Arjunam.* अपरान्तेषु = समुद्रसमीपेषु पश्चिमेषु; *Nîlak.* = पश्चिमसमुद्रतीरेषु); or अपरान्तादहं कृष्ण संप्रतीहागतः (*Râmânanda:* अपरान्तात् = पश्चिमसमुद्रतीरात्). — The plur. अपरान्ताः is the name of the country or the inhabitants of the western borders. — *Wilson* (*Vishṅup.* p. 189, n. 60) renders अपरान्ताः 'the people not beyond the borders', as opposed to परान्ताः 'the people beyond the borders' (i. e. of परा and अन्त); but as पर when opposed to अपर assumes meanings corresponding with those of पूर्व (see s. v. अपर II.), परान्ताः, as contradistinguished from अपरान्ताः, may mean perhaps 'the people of the eastern borders' when अपरान्ताः would retain the sense given before. See the following. — [2] Last term, completion, e. g. in the *Yoga-Sûtra:* क्षणप्रतियोगी परिणामो ऽपरान्तनिर्ग्राह्यः क्रमः 'maturity (or change) is the reverse of what is but a moment; by the completion (of maturity) the order (of the moments) becomes comprehensible'. [3] Death. See the Yoga term अपरान्तज्ञान and comp. पूर्वान्त and परान्त. E. अपर and अन्त.

अपरान्तक 1. m. pl. (-काः) The same as अपरान्ताः q. v. Comp. also श्रोणापरान्तक.

2. n. (-कम्) A sacred song, the singing of which is, according to *Yâjnavalkya*, conducive to final liberation; comp. also as similar songs उल्लोप्य, मद्रक, प्रकरी, औवेणक, सरोविन्दु, उत्तर (these are called गीतक); आसारित, वर्धमानक (these are called महागीतक); and those which have arisen from the former, viz. ऋग्गाथा, पाणिका, दक्षविहिता and ब्रह्मगीतिका (these are called गीतिका).

3. f. (-न्तिका) The name of a metre regulated by quantity, a variety of the Vaitalîya q. v.; it consists of a stanza of four lines with sixteen mâtrâs in each line, the special conditions of each verse being similar to those of the Vaitalîya, q. v. E. अपरान्त, taddh. aff. कन्.

अपरान्तज्ञान Tatpur. n. (-नम्) (In the Yoga philosophy.) Foreknowledge of death; one of the perfections of a Yogin: सोपक्रमं निरुपक्रमं च कर्म तत्संयमादपरान्तज्ञानमरिष्टेभ्यो वा i. e. 'action (the consequence of which is preservation of life) is either deliberate or not; from the highest degree of meditation on it results the prescience of death, or also from ominous symptoms (such as one perceives in himself, when one loses the powers of hearing, seeing &c. — आध्यात्मिक —, or from apparitions of ghosts, Manes &c. — आधिभौतिक —, or from divine visions as that of the paradise, of the Siddhas &c. — आधिदैविक qq. vv.). E. अपरान्त and ज्ञान.

अपरापतन्ती Tatpur. f. (-न्ती) (In Medicine.) A woman from whom the secundines have not been removed; e. g. अथापरापतन्त्यानाहाध्मानौ कुरुते. E. अ neg. and परापतन्ती.

अपरापर Dwandwa m. f. n. pl. (-राः or -रे-राः-राणि) One and another, another and another, various; e. g. स्फटिके ऽप्यपरापरोत्पत्तेः क्षणिकत्वाद्व्यक्तीनामहेतुः. — The word being a Dwandwa, अपर q. v. is not सर्वनामन् q. v., except optionally in the nom. plur. m., but declined like other nouns in अ. — See अपरपर and comp. अपरस्पर. E. अपर and अपर.